

Høringsuttalelse – NOU 2026:1 En bærekraftig kommunesektor

Nordmøre regionråd IPR

Innledning

Nordmøre regionråd IPR viser til høring av NOU 2026:1 *En bærekraftig kommunesektor*. Regionrådet stiller seg positiv til kommunekommisjonens arbeid og støtter målsettingen om en mer bærekraftig kommunesektor. Etter regionrådets vurdering er det særlig viktig at det legges til rette for et styrket kommunalt selvstyre og et redusert statlig styringstrykk. Tilliten fra staten til kommunene sin oppgaveløsning må økes, noe som vil redusere detaljstyring, tilsyn og kontroll. Nordmøre regionråd mener at vi skal holde fast ved det kommunale selvstyret og verdiene demokrati, frihet og effektivitet og generalistkommuneprinsippet

Nordmøre regionråd vil understreke at statlig styring i større grad bør skje gjennom overordnede rammer framfor detaljerte krav og normer. Dagens omfattende bruk av lovregulering, tilsyn og kontroll bidrar til å binde opp ressurser i administrasjon og begrenser muligheten for lokale prioriteringer. Regionrådet mener at kommunene i større grad må gis tillit til å løse sine oppgaver innenfor nasjonale rammer.

Finansiering og øremerkede tilskudd

Når det gjelder finansiering av kommunesektoren, støtter regionrådet i hovedsak prinsippet om rammefinansiering. Dette gir kommunene bedre mulighet til å prioritere ressursene i tråd med lokale behov. Allikevel ønsker regionrådet at øremerket tilskudd til veterinærdekning beholdes, for å sikre god og stabil veterinærdekning i kommuner som sliter med rekruttering eller har et svakt næringsgrunnlag for veterinærer.

Planlegging og forenkling

Regionrådet støtter KS sitt forslag om forenklinger i plan- og bygningsloven. Dagens planprosesser er ressurskrevende og bidrar til lang saksbehandlingstid. Regionrådet foreslår også at det utredes forenklinger i plan- og prosesskrav i plan- og bygningsloven for å forenkle tid- og ressursbruk både i forvaltningen og tiltakshavere. Konkret foreslås:

- Fjerne kravet om å utarbeide en planstrategi
- Fjerne planprogrammet for kommuneplanens samfunnsdel
- Lovfeste sluttbehandling av samfunnsplanen i første år i ny valgperiode
- Redusere statlige instanser med innsigelsesrett og krav til samordning gjennom statsforvalter
- Redusere omfang på utredninger knyttet til naturfarer og overlate til kommunene å vurdere omgang og behov for slike utredninger basert på lokal kunnskap

Kommisjonens videre arbeid

Nordmøre regionråd har forventninger til det videre arbeidet i kommunekommisjonen og støtter KS Hovedstyre sine innspill til viktige temaer som bør tas opp i delrapport 2. Særlig gjelder dette:

- Redusert statlig styringstrykk og større lokalt faglig og politisk skjønn
- Vurdere endringer i staten, da sektoriseringa og fragmenteringa i staten er ei vesentlig drivkraft for «veksten» i kommunale oppgaver, byråkratisering og statlig detaljstyring.
- Kommunekommisjonen bør i større grad vurdere forholdet mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene sine helse- og omsorgstjenester.
- Reduksjon av omfanget av individuell rettighetsfesting av tjenester, som i stor grad skal utføres av kommunene.
- Redusert lov- og detaljregulering av kommunenes tjenestetilbud
- Redusere sektormyndighetenes innsigelsesrett og overprøving av kommunale vedtak
- Redusere statlig tilsyns- og kontrollvirksomhet med kommunene

Avslutning

Nordmøre regionråd støtter kommunekommisjonens arbeid og dette er et viktig grunnlag for utviklingen av en bærekraftig kommunesektor. For å lykkes er det avgjørende at kommisjonens forslag følges opp med reelle endringer som styrker lokaldemokratiet, gir økt fleksibilitet i oppgaveløsningen og reduserer unødvendig byråkrati. Dette er en forutsetning for at kommunene også i framtiden skal kunne levere gode og likeverdige tjenester til innbyggerne.

Med vennlig hilsen

Ingrid O. Rangønes
Leder IPR
Ordfører Averøy
(sign.)

Ståle Refstie
Nestleder IPR
Ordfører Sunndal
(sign.)

Knut Sjømæling
Ordfører Gjemnes
(sign.)

Hanne-Berit Brekken
Ordfører Aure
(sign.)

Svein Roksvåg
Ordfører Smøla
(sign.)

Kjell Neergaard
Ordfører Kristiansund
(sign.)

Hugo Pedersen
Ordfører Surnadal
(sign.)

Ingrid W. Rimstad
Ordfører Tingvoll
(sign.)